

sought to regulate relationships of production, in a period of economic transition, are showcased.

Therefore it is not surprising to find that the themes of abolition and emancipation only entered the Spanish public sphere at a later stage when compared to other European colonial empires, a discussion forced upon by the British, whose discourse had to be adapted to Spain's cultural and imperial traditions, as well as to nineteenth century political context. However, discussions about abolition and emancipation failed to entice major debates. This was why in nineteenth-century Spain, where the matters of imperial reform were extremely sensitive (the overseas possessions were seen as means to revitalize the economy of the metropolis), the discussion about slavery was not be addressed so to not jeopardize the empire's political stability.

These essays are a welcome contribution to the field, although more could have been said about the presence of Spanish slave traders in the West Coast of Africa and their links with the hinterland suppliers. Nonetheless, the newest historiographical insights have been brought forth and a new research agenda has been set towards a more Atlantic-centric approach to the interactions between the discourse and the practice of pro and antislavery activism in nineteenth-century Spain and Spanish America. Despite the connected "Atlantic" perspective followed in this book, the study of the Spanish empire shows how slavery, as a cornerstone of American colonial societies, was not uniform "because it developed in distinct institutional, political and ideological and economic situations" [p.6].

Edgar Pereira
Universiteit Leiden

Ruud Paesie en Hubregt Kempe. *Voor zilver en Zeeuws belang: De rampzalige Zuidzee-expeditie van de Middelburgse Commercie Compagnie, 1724 - 1727*. (Zutphen: Walburg Pers, 2012), 239 p. ISBN 978-90-57308-451

Sinds 1908 geeft de Linschoten-Vereeniging jaarlijks werken uit die bestaan uit een historisch reisverslag voorzien van een inleiding. Deel III behelst het reisverslag opgetekend door Hubregt Kempe van een onfortuinlijke expeditie richting de Stille Zuidzee waar hij als secretaris aan deelnam. Deze uitstekend verzorgde bronnenpublicatie biedt inzicht in het besluitvormingsproces rond het uitreden van de reis, het verkrijgen van de nodige (cartografische) kennis en bemanning en het doorwerken van smokkel- en kaapvaartervaring in de Zeeuwse risicovolle scheepvaart. Daarnaast krijgen we een beeld van het verband tussen de Amsterdamse en Zeeuwse ondernemingen richting de Stille Zuidzee, de ontwikkeling in

de weerspanningheid van de bemanning gedurende de reis, de afwikkeling van verzekeringskwesaties en de verwerking van grote verliezen door de MCC. De bulk van het boek bestaat uit het reisverslag dat leest als een ingekort scheepsjournaal met de daarbij horende beschrijvingen van het weer, resultaten van dieptemetingen bij land en getekende silhouetten van de kust.

De Stille Zuidzee werd in de vroegmoderne tijd maar zelden door Nederlandse schepen bezeild. In de werkverdeling tussen de WIC en de VOC vormde de route via Kaap Hoorn geen voordelig alternatief. Toch speelde van tijd tot tijd het idee op om meester te worden van het vele zilver dat door Spanjaarden en Franse smokkelaars uit de Zuidamerikaanse westkust werd gehaald. Halverwege de jaren twintig van de achttiende eeuw, in de nasleep van de South Sea Bubble, was er een kortstondige opleving van aandacht voor het gebied en werden er vlak na elkaar twee Hollandse en een Zeeuwse reis op touw gezet. Het aanzienlijke kapitaal dat voor de reizen nodig was, werd snel bijeen gebracht: 1 miljoen gulden voor de Zeeuwse en 1,2 miljoen voor de tweede Hollandse expeditie.

De Zeeuwse expeditie was opgezet door de Commercie Compagnie der stad Middelburg, beter bekend als de MCC. Deze compagnie was van vele markten thuis, maar is toch vooral bekend vanwege de slavenhandel. Al vanaf haar oprichting worstelde de MCC-directie met het probleem dat de VOC en de WIC het monopolie op veel van de handelsgebieden overzee bezaten. Ook daar waar er ruimte was voor vrije vaart vanuit de republiek had de MCC het moeilijk. Zo lukte het de MCC niet om een voet aan de grond te krijgen in de vrachtaart op Suriname waar Amsterdammers de dienst uitmaakten. In de schaduw van Amsterdam waren de Zeeuwen veroordeeld tot risicovolle scheepvaart. De MCC reedde zo'n zestig smokkelschepen uit om Spaanse gebieden binnen te dringen. De in dit boek beschreven onderneming richting de Zuidzee had een vergelijkbaar doel.

Door de verzwakking van de Spaanse greep op de Zuidzee gedurende de Spaanse Successieoorlog ontstond er een omvangrijk Frans smokkelhandelscircuit waarmee grote hoeveelheden zilver uit de Amerika's tegen thee en zijde in China werden geruild. Er leek zich hier een nieuwe mogelijkheid aan te dienen voor expedities vanuit de Republiek. Een plan van de familie Roggeveen voor een tocht naar het Onbekend Zuidland werd door de WIC uitgevoerd. Het beoogde doel werd niet gehaald, maar men stuitte wel op Samoa en Paaseiland. Na deze reis zetten Amsterdammers een tweede expeditie op. Snel daarna volgt de Zeeuwse expeditie van de MCC met de voor dit doel omgedoopte schepen Don Louis, Don Carlos en bevoorradingschip Patache el Mercurio.

Het lukte alleen de Don Louis om Kaap Hoorn te ronden. De Patache el Mercurio en de Don Carlos keerden terug naar Rio de Janeiro, waar de bemanning gevangen werd gezet en de schepen in beslag genomen. De Don Luis haalde het, na een uitputtingsslag vol doden, ziektes en muiterij wel tot de Stille Zuidzee. De

Spanjaarden waren echter op de hoogte van hun komst en namen het schip met behulp van een groep muiters. Een klein deel van de bemanning maakte in gevangenschap vervolgens een tocht via Panama naar de Caraïben. Van daar konden ze met een Engels schip terug naar de Republiek. Het verhaal eindigt feitelijk pas in 1816 als de MCC de nog openstaande rekening van de inbeslaggenomen Don Carlos sluit.

De reisbeschrijving is door Ruud Paesie van een heldere inleiding voorzien en bezorgd volgens de richtlijnen van het Nederlands Historische Genootschap. De gebruikte 'gemengde methode' komt neer op het behouden van het taalgebruik, maar met aanpassingen in interpunctie en het gebruik van kapitalen om de leesbaarheid voor het hedendaagse publiek te vergroten. De marginalia uit de oorspronkelijke tekst zijn behouden en de vele pentekeningen van landgezichten zijn als afbeeldingen in de tekst geplaatst. Na de hoofdtekst zijn enkele bijlagen toegevoegd, voornamelijk brieven en verklaringen die na de reis zijn afgelegd.

Karwan Fatah-Black
Universiteit Leiden

Paul van Trigt, *Blind in een gidsland. Over de bejegening van mensen met een visuele beperking in de Nederlandse verzorgingsmaatschappij, 1920-1990* (Hilversum: Verloren, 2013) 203 p. ISBN 978-90-8704-408-4

Onderzoek naar *disability history*, de geschiedenis van mensen met een beperking, zit de laatste twee decennia in de lift. Het toenemend aantal historische publicaties in Europa en de Verenigde Staten inzake de zorg voor, levensomstandigheden van en perceptie ten aanzien van mensen met een beperking getuigen hiervan. In België en Nederland staat historisch *disability* onderzoek echter nog in zijn kinderschoenen. Bovendien beperken veel historische studies zich tot institutionele geschiedenissen met een beperkte aandacht voor de bredere maatschappelijke context. Het boek van Paul van Trigt komt aan beide tekortkomingen tegemoet. Enerzijds door zijn focus op een Nederlandse casestudy, meer bepaald de blindenzorginstelling Sonneheerd te Ermelo, anderzijds door zijn contextuele benadering van het individu als een 'gesitueerd individu', bepaald door zowel bredere maatschappelijke als specifieke contexten en factoren.

De centrale doelstelling van van Trigt is onderzoeken hoe in Nederland in de periode 1920-1990 *verschil* werd gemaakt ten aanzien van mensen met een visuele beperking en welke contextuele factoren daarbij bepalend waren. In elk van zijn vier hoofdstukken onderzoekt van Trigt de relatie tussen mensen met een visuele beperking en een factor die volgens hem bepalend was voor de constructie van